

בארבע אמות?!

ואמינא להו אנא לישב קושייתם על דברי:
האי מאי, וכי מה דמיון הוא זה?!

בשלמא לדידי, דאמינא סכך פסול אינו
פוסל עד ארבע אמות, וכמו ששינינו במשנה
ב-ז לענין בית שנפחת, משום שיעורא ולא
שיעורא הוא.

כלומר, הטעם לכך שסכך פסול ברוחב
ארבע אמות פוסל את הסוכה, הוא משום
שיש בו את ה"שיעור" הנצרך כדי לפוסלה.
ואילו סכך פסול בפחות מארבע אמות אינו
פוסל את הסוכה, כי חסר ב"שיעור" הנצרך
לפוסלה. ושיעור זה הוא הלכה למשה
מסיני, כשאר שיעורי התורה.

לפיכך, אין להקשות שיצטרף אותו אויר
שלצידו לשיעור ארבע אמות, שהרי האי,
צירוף הסכך הפסול והאויר, לאו שיעורא
הוא, אין זה נחשב כסכך פסול ברוחב ארבע

אמות, כיון דלא שוו שיעורייהו [של סכך
פסול ואויר] להדדי, שהרי אויר פוסל
בשלושה טפחים, ואילו סכך פוסל בארבע
אמות, ועל כן לא מצטרפי להשלים לשיעור
אחד.

אלא לדידכו, דאמריתו שיעור סכך פסול
לפסול את הסוכה בארבעה טפחים הוא
משום הפלגה,⁽³²¹⁾ שיסוד השיעור הזה הוא
משום שארבעה טפחים חשובים בכל התורה
להיות "מקום חשוב" לעצמו, אם כן, אף
כאן, כאשר היה סכך פסול רחב ארבעה
טפחים הרי הוא חשוב כמקום לעצמו,
והוצץ בסוכה לעשותה כשתי סוכות שאין
בכל אחת מהן שלוש דפנות.

אם כן, מה לי אם איתפלג הסוכה בסכך
פסול, מה לי אתפלג בסכך פסול ואויר, הרי
סוף סוף יש באמצע הסוכה ארבע טפחים
שהוא שיעור "מקום חשוב" הפסול לשיבה,
ויהא חוצץ?!⁽³²²⁾

הפלגה וריחוק אף סכך פסול פוסל מטעם זה,
שהרי ארבעה טפחים אינו חשוב מקום לעצמו,
[שלא כדברי רש"י שאף ארבעה טפחים פוסלים
משום שקובעים מקום לעצמם], וכיון שכך, דין
הוא שיצטרפו סכך פסול ואויר לפי שטעם
פסולם שווה, ומה לי אתפלג בסכך פסול לבד
מה לי אתפלג בסכך פסול ואויר. [כלומר, כוונתו
להקשות שאם טעם פסולם שווה, דין הוא
שיצטרפו אף שאין שיעורם שווה].

ותירוץ אביי לקושיא זו הוא, שאין טעם
פסולם שווה, דאויר פוסל משום "הפלגה" ואילו
סכך פסול פוסל משום שקובע מקום לעצמו,
דאף ארבעה טפחים הרי הם מקום חשוב
לעצמם. ויתירה מזו אפילו היה טעמם שווה אין
הם מצטרפים כיון שאין שיעורם שווה, דסכך

321. לשון הפלגה נתפרש בראשונים בשני
אופנים:

בלשון הריטב"א נראה שהפלגה היינו
הרחקה, ומלשון הקודש הוא. ויש שפירשו על
פי לשון ארמי "פלגא" – חצי, וכן משמע
ברש"י.

322. נתבאר על פי דברי רש"י. אבל הריטב"א
כתב: בשלמא לדידי, דין הוא דלא מצטרפי סכך
פסול ואויר לפסול את הסוכה, כיון שאינם
שווים לא בשיעורם ולא בטעמם, דסכך פסול
שפוסל בארבע אמות הוא מפני שהוא שיעור
מקום חשוב המסוכך בסכך פסול, ולא משום
שהסכך הפסול יוצר הפלגה וריחוק בין הסכך
לדפנות. אבל לדידכו, כמו שאויר פוסל משום